

LUKUVUOSI 2021-2022

**LAHDEN YHTEISKOULUN AIKUISLUKIO
AIKUISTEN LUKIOKOULUTUKSEN
KURSSIKUVAUKSET**

VANHA OPS
LUKUVUOSI 2021-2022

RIITTA YRJÄNÄ
LAHDEN YHTEISKOULU
Kirkkokatu 2, 15110 Lahti

Sisällysluettelo

1 AIKUISTEN LUKIOKOULUTUKSEN SUORITUSOHJEET, VANHA OPS.....	3
1.1 Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä	3
1.2 Lukion oppimäärän suorittaminen loppuun vanhan opetussuunnitelman mukaan	3
1.3 Opiskelijaksi ilmoittautuminen ja opintojen tavoite.....	3
1.4 Opiskelijaksiottaminen.....	3
1.5 Opiskeluoikeus ja opintojen edistyminen.....	5
1.6 Opiskelijan rooli ja tehtävät	5
1.7 Kurssille ilmoittautuminen.....	5
1.8 Opetusjärjestelyt	5
1.9 Opiskelutavat.....	5
1.10 Maksuton opetus.....	6
1.11 Oppimateriaali ja opiskeluvälineet	6
1.12 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	7
1.13 Kurssin arviointi	7
1.14 Hyväksytyn ja hylätyn arvosanan uusiminen ja korottaminen	8
1.15 Oppiaineen oppimäärän arviointi	8
1.16 Opiskeluympäristö.....	9
1.17 Päätöviikko.....	9
1.18 Oppimisen ja opiskelun tuki	9
1.19 Todistukset.....	10
1.20 Opiskelijan ilmoitusvelvollisuus	11
1.21 Aikuislukion palvelut opiskelijoille.....	11
1.21.1 Tiedottaminen.....	11
1.21.2 Toimisto ja rehtori	11
1.21.3 Opettajat	12
1.21.4 Opinto-ohjaaja.....	12
1.21.5 Erityisopettaja	12
1.21.6 Muu opiskeluhuolto.....	12
1.21.7 Kirjasto.....	13
1.22 Opiskelijan etuudet.....	13
1.23 Tietosuoja	13
2 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS (ÄI).....	13
3 TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1 -KIELI (RUB1).....	15

4 VIERAS KIELI, ENGLANTI, A1 -KIELI (ENA)	16
5 VIERAAT KIELET, B3-OPPIMÄÄRÄ	18
5.1 ESPANJA B3 –KIELI (EAB)	18
6 MATEMATIIKKA LYHYT OPPIMÄÄRÄ.....	19
7 MATEMATIIKKA PITKÄ OPPIMÄÄRÄ.....	20
8 FYSIIKKA (FY)	21
9 BIOLOGIA (BI)	22
10 MAANTIEDE (GE)	24
11 USKONTO, EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO (UE).....	25
12 HISTORIA (HI).....	26
13 YHTEISKUNTAOPPI (YH).....	28
14 FILOSOFIA (FI).....	29
15 TERVEYSTIETO (TE)	31
16 TEEMAOPINNOT (TO)	33

1 AIKUISTEN LUKIOKOULUTUKSEN SUORITUSOHJEET, VANHA OPS

1.1 Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä

Lahden yhteiskoulun aikuislukiossa järjestetään opiskelijoille mahdollisuus suorittaa lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto.

1.2 Lukion oppimäärän suorittaminen loppuun vanhan opetussuunnitelman mukaan

Jos opiskelija on aloittanut lukio-opintojen suorittamisen ennen 1.8.2021, suorittaa opiskelija lukion oppimäärän loppuun vanhan opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutuksen tuntijako on Kuviossa 1. Aikuisten lukiokoulutuksen vanha opetussuunnitelma on voimassa vielä kolme lukuvuotta eli lukuvuoden 2023-2024 loppuun. 1.6 Lukion oppimäärän suorittaminen

Vanhan opetussuunnitelman mukaan aikuisten lukion oppimäärän laajuus on 44 kurssia. Lukio-opinnot muodostuvat pakollisista ja valtakunnallisista syventävistä kursseista sekä koulukohtaisia syventäviä kursseista.

Opiskelija opiskelee vähintään yhtä kieltä A-oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Aikuislukiossa A-kielenä opiskellaan englannin kieltä. Lisäksi lukion oppimäärään kuuluu toinen kotimainen kieli, mikä aikuislukiossa on B1-kieli. Opiskelijalla on myös mahdollisuus opiskella valinnaisena kielenä yhtä tai useampaa B3-kieltä. Opiskelijoille annetaan opintoihin liittyvää ohjausta, vaikka siihen osallistuminen onkin opiskelijalle vapaaehtoista.

1.3 Opiskelijaksi ilmoittautuminen ja opintojen tavoite

Jos opiskelija on aloittanut lukio-opintojen suorittamisen ennen 1.8.2021 toisessa lukiossa ja haluaa jatkaa opintonsa loppuun aikuislukiossa, opiskelija ottaa yhteyttä aikuislukion opinto-ohjaajaan tai rehtoriin. Jos opiskelija vaihtaa oppilaitosta ja on kirjoilla vielä toisessa oppilaitoksessa, esimerkiksi toisessa lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa, hänen täytyy ensin erota toisesta oppilaitoksesta ja toimitettava siitä aikuislukioon erotodistus.

1.4 Opiskelijaksiottaminen

Aikuislukion rehtori vastaa aikuislukion opiskelijaksi ottamisesta. Aikuisten lukiokoulutukseen on 18-vuoden ikäraja. Rehtori voi ottaa aikuislukion opiskelijaksi alle 18-vuotiaan henkilön. Ennen opiskelijaksiottamispäätöstä rehtori neuvottelee nuoren ja tämän huoltajan kanssa. Alle 18-vuotiaan opiskelijaksi ottamiseen on oltava erityinen syy tai peruste (Lukiolaki 714/2018, 4. luku, 21-21 §). Peruste voi liittyä hakijan terveydentilaan tai henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen.

AIKUISTEN LUKIOKOULUTUKSEN TUNTIJAKO (vanha OPS 1.8.2016 alkaen, voimassa 31.7.2024 asti)

Kaikille yhteiset aineet

Oppiaineet	Pakolliset kurssit	Valtakunnalliset syventävät kurssit	Koulukohtaiset syventävät kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	2	4
Suomi toisena kielenä	5		
A1-kieli, englanti	6	2	4
B1-kieli, ruotsi	5	2	1
Matematiikka			
Yhteinen matematiikka	1	1	
Lyhyt matematiikka	5	2	4
Pitkä matematiikka	9	3	
Luonnontieteelliset opinnot -ryhmästä on opiskeltava kaikista oppiaineista vähintään 1 pakollinen kurssi, ryhmästä on valittava vähintään 5 pakollista kurssia:			
Fysiikka	1 tai 2	5	
Kemia	1 tai 2	3	
Biologia	1 tai 2	3	1
Maantiede	1 tai 2	2	
Humanistiyhteiskunnalliset ja katsomukselliset opinnot			
Uskonto / Elämänkatsomustieto	1	5	
Historia	2	4	3
Yhteiskuntaoppi	2	2	
Filosofia	1	3	
Valinnaiset opinnot			
Psykologia		5	
Terveystieto		3	1
Liikunta		2	
Musiikki		2	2
Kuvataide		2	2
Teemaopinnot, valittavat aihekokonaisuudet		1	
B3-kieli kielet ruotsi, englanti, saksa, espanja, ranska, venäjä		8	
Yhteensä vähintään	44 kurssia		

Kuvio 1: Aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako, vanha OPS

1.5 Opiskelu-oikeus ja opintojen edistyminen

Aikuisten lukiokoulutus tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa. Rehtori voi myöntää opiskelijalle hakemuksesta lisäaikaa lukio-opintojen loppuun suorittamiseksi. Jos opinnot eivät jostain syystä edisty suunnitellusti, on erittäin tärkeää, että opiskelija ilmoittaa opinnot väliaikaisesti keskeytyneeksi. Keskeyttämisaikasta on aina ensin keskusteltava opinto-ohjaajan kanssa. Lupa opiskelu-oikeuden keskeyttämiseen haetaan aikuislukion rehtorilta.

Oppimisen edellytys on opiskelijan oma halu oppia. Koulu odottaa opiskelijalta vastuullista opiskelua eli opintoihin sitoutumista. Odotamme, että opiskelijan opinnot edistyvät ja hän myös saavuttaa tavoitteensa.

1.6 Opiskelijan rooli ja tehtävät

Opiskelu vaatii aina opiskelijan työtä, riippumatta siitä tehdäänkö sitä koulussa vai kotona. Opiskelussa on annettava aikaa ja tilaa itsenäiselle opiskelulle. Opiskelusta on myös otettava ja kannettava oma vastuu. Oppimisvaikeudet tai tekniset ongelmat eivät ole este oppimiselle, koska niihin saa tarvittaessa koululta tukea. Opiskelutaidot kehittyvät opiskelun myötä.

Opiskelussa, tapahtuipa se sitten koulussa tai koulun ulkopuolella, tulee osoittaa kiinnostusta ja ryhtyä työskentelemään. Opiskelijan tehtävänä on tutkia opittavaa aihetta ja tehdä tehtäviä, muistiinpanoja ja harjoitella laskutehtäviä. Näin oppii harjoittelemaan, ymmärtämään ja soveltamaan opittua tietoa. Opiskelu on tiedon etsintää, asioiden selville ottamista ja opettajan asiantuntemuksen hyödyntämistä.

1.7 Kurssille ilmoittautuminen

Opiskelija ilmoittautuu kurssille etukäteen, viimeistään ennen uuden kurssin alkua. Ilmoittautuminen tapahtuu verkossa henkilökohtaisen tunnuksen avulla. Opiskelijan tulee varmistaa tunnuksensa toimivuus ajoissa.

1.8 Opetusjärjestelyt

Opetusjärjestelyillä luodaan kehys, jonka puitteissa opettajat ja opiskelijat työskentelevät. Lahden yhteiskoulun aikuislukiossa lukuvuosi on jaettu kuuteen periodiin. Yksi periodi koostuu viidestä opetusviikosta ja yhdestä päättöviikosta. Oppitunnin pituus on joko 50 tai 100 minuuttia. Opetusta järjestetään neljänä päivänä viikossa (50 minuutin oppitunnit) tai kahtena päivänä viikossa (100 minuutin oppitunnit).

Aikuisten lukiokoulutuksessa ei ole kiinteää, omaa ryhmää tai luokkaa eikä ryhmänohjausjärjestelmää. Opiskelija saa halutessaan opinto-ohjaajalta tukea oman lukujärjestyksen suunnitteluun ja tavoitteiden asettamiseen. Ohjaukseen tulee hakeutua omaehtoisesti. Opinto-ohjaajalta ja aineenopettajalta saa ohjeita tuntityöskentelyyn ja läksyjen lukemiseen.

Opinto-ohjaus toteutetaan henkilökohtaisena ohjauksena ja ryhmäohjauksena. Erityisopetusta toteutetaan Lahden yhteiskoulun aikuislukiossa tarpeen mukaan yhteisopettajuutena, ryhmämuotissa opetuksena tai yksilöopetuksena. Erityisopettaja toimii yhteistyössä aineenopettajan ja tarvittaessa opinto-ohjaajan kanssa. Mikäli opiskelija kokee tarvitsevansa erityisopettajan konsultointia tai tukea oppimisvaikeuksiin, ottaa hän yhteyttä erityisopettajaan.

1.9 Opiskelutavat

Lähiopiskelu

Aikuislukion opiskelijalla on läsnäolovelvollisuus joko lähiopetuksessa tai etäopetuksessa, jollei etäopiskelusta tai itsenäisestä suorittamisesta ole erikseen sovittu. Lähiopiskelu toteutetaan pääsääntöisesti koulussa, Lahden yhteiskoulun tiloissa. Työ- ja sairauspoissaoloista opiskelijan tulee neuvotella opettajan kanssa.

Etäopiskelu

Jos opiskelija ei voi osallistua erityisestä syystä lähiopetukseen, hän voi jatkaa opiskelua etäopiskelijana hyödyntäen aikuislukion tarjoamaa etä- ja verkko-opetusta. Opiskelijan on oltava yhteydessä kurssin opettajaan ja sovittava opettajan kanssa etäopiskelutavasta. Kurssin opettajan on oltava tietoinen, että opiskelija suorittaa kyseistä kurssia osallistumatta joko osittain tai kokonaan lähiopetukseen.

Kurssin suorittaminen itsenäisesti

Itsenäinen opiskelu on sitä, että opiskelija osallistuu opetukseen osittain tai ei osallistu lainkaan. Aikuislukion opiskelija voi suorittaa lukion oppimäärän tai yksittäisen kurssin joko osittain tai kokonaan itsenäisesti. Itsenäisesti suoritettaviin opintoihin soveltuvat pääsääntöisesti lukion oppimäärän pakolliset ja valtakunnalliset kurssit, paitsi valtakunnalliset suullisen kielitaidon kurssit. Opiskelijan on keskusteltava tarpeesta suorittaa opintoja itsenäisesti opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa.

Aineen opettaja voi myöntää opiskelijalle luvan suorittaa oppiaineen yksittäisen kurssin tai kursseja itsenäisesti. Aineen opettajan on oltava tietoinen siitä, että opiskelija suorittaa kurssia itsenäisesti.

Kurssi suoritetaan itsenäisesti pääsääntöisesti sinä ajankohtana, kun kyseinen kurssi tarjotaan opintotarjottimessa. Tarvittaessa aineen opettaja voi myöntää opiskelijalle luvan suorittaa kurssi itsenäisesti myös opintotarjottimesta poikkeavana, muuna sovittuna ajankohtana. Opiskelija sopii aineen opettajan kanssa, millaisia osaamisen näyttöjä opintojakson itsenäiseen suorittamiseen kuuluu sekä milloin ja millä tavalla näytöt annetaan.

Lukion oppimäärän suorittaminen itsenäisesti

Rehtori voi myöntää opiskelijalle luvan suorittaa lukion oppimäärän itsenäisesti. Luvan perusteena on tällöin erityinen ja perusteltu syy. Rehtori huomioi päätöksessään opiskelijan edellytykset itsenäiseen opiskeluun.

1.10 Maksuton opetus

Opetus on opiskelijoille maksutonta, jos opiskelijan tavoitteena on saada päättötodistus aikuisten lukiokoulutuksesta tai suorittaa ylioppilastutkinto. Opiskelija hankkii itse lukiokoulutuksen oppikirjat ja työvälineet. Aineopiskelu eli yhden oppiaineen tai kurssin opiskelu on maksutonta opiskelua.

Jos opiskelija opiskelee samaan aikaan toisessa lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa, joutuu opiskelusta maksamaan 120 € / opintojakso.

1.11 Oppimateriaali ja opiskeluvälineet

Opiskelija hankkii opiskelussa tarvittavan oppimateriaalin itse. Oppikirjoja saa joko uutena tai käytettynä. Oppimateriaali voi olla myös sähköinen ns. e-oppikirja. Lukion oppiaineiden opiskelussa ja kokeiden tekemisessä käytetään opiskeluvälineenä kannettavaa tietokonetta eli läppäriä. Ylioppilastutkinnon kokeet tehdään kaikki digitaalisina. Aikuislukiossa opiskelevan kannattaa siis hankkia oma, tarpeisiin sopiva läppäri. Tabletilla tai kännykällä ei yo-koetta voi tehdä.

Opiskelija saa tarvittaessa ohjausta tietokoneen käytöstä opiskelussa. Koulun tieto- ja viestintätekniikan tukihenkilö Simo Markkanen auttaa opiskelijoita tietoteknisissä ongelmissa. TVT-paja on keskiviikkoisin klo 14.30-15.00 koulun AT-luokassa toisessa kerroksessa. TVT-pajaan voi mennä kysymään tietoteknisistä ongelmista, laitehankinnoista, digitaalisista kokeista sekä niihin liittyvistä ohjelmista ja lisälaitteista tms., koulun järjestelmistä ja palveluista. TVT-tuelle voi laittaa sähköpostia atktuki@lyk.fi tai soittaa 044 0885 502.

1.12 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella vältetään opintojen päällekkäisyyttä ja lyhennetään opiskeluaikaa. Aikaisemmin suoritettavat lukio-opinnot, ammatilliset opinnot ja muut lukion tehtävään soveltuvat tunnustettavat opinnot sisällytetään aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään. Opiskelija hakee muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan on toimitettava aikuislukion rehtorille tai opinto-ohjaajalle todistus aikaisemmin suoritetuista opinnoista, muu selvitys muualla suoritetuista opinnoista tai hankitusta osaamisesta. Tarvittaessa opiskelijaa pyydetään täydentämään näyttöä suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Myös opintojen laajuuteen kiinnitetään huomiota.

Rehtori ja opinto-ohjaaja voivat arvioida ja tunnistaa muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot. Rehtori voi osaamisen tunnustamisella lukea opiskelijalle hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia tai valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintojakson alkamista. Rehtori ja opinto-ohjaaja tarkistavat, että aikuislukiossa opiskeleva opiskelija suorittaa lukion oppimäärän aikuisten lukiokoulutuksen tuntijaon ja opetussuunnitelman mukaan. Opiskelija osallistuu oman henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa suunnitteluun ja laadintaan.

Tavoitteena on, että opiskelijalla olisi aikuislukioista valmistuessaan ajantasainen yleissivistävä tieto ja osaaminen. Jos jokin hyväksiluettava oppiaineen oppimäärä on suoritettu loppuun, se siirretään suoraan lukion päättötodistukseen, ellei opiskelija halua korottaa suorittamiaan kursseja.

1.13 Kurssin arviointi

Kurssisuorituksesta annetaan arvosana kurssin päätyttyä. Annettava arvosana perustuu monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja kurssin tavoitteiden saavuttamisesta. Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Oppitunnille osallistuminen ja opiskelijan aktiivisuus huomioidaan kurssin arvioinnissa. Kurssin opettaja kertoo kurssin alussa, miten aktiivisuus huomioidaan kyseisessä kurssissa.

Opettaja määrää kurssiarvosanan mahdollisen loppukokeen ja osasuoritusten, aineiden ja harjoitusten sekä yleisen aktiivisuuden perusteella. Jos opiskelijan samaa kokeen arvosana on esimerkiksi 7,5, opettaja voi päättää kurssin arvosanaksi joko 7 tai 8 riippuen opiskelijan yleisestä aktiivisuudesta ja harrastuneisuudesta. Opiskelija voi pyytää arvioinnin uusimista tai oikaisua kahden kuukauden kuluessa arvosanan tiedoksi saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät rehtori ja opettaja yhdessä.

Aikuisten lukiokoulutuksessa arvostelu annetaan numeroin tai suoritusmerkinnällä. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4 – 10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.

Pakolliset ja valtakunnalliset opinnot arvioidaan numeroarvioinnilla asteikolla 4-10. Koulukohtaiset valinnaiset opinnot ja muut lukion tehtäviin kuuluvat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä = S tai merkinnällä H = hylätty. Koulukohtainen valinnainen kurssi, joka on arvioitu hylätyksi, ei lasketa oppiaineen oppimäärään. Kurssi arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä kurssin päätyttyä.

Opiskelijalta edellytetään opintojen aikana oppimisen ja osaamisen näyttöjä numeroarvioinnin (asteikko 4-10) saamiseksi. Jos oppimisen ja osaamisen näyttöjä puuttuu numeroarvioinnin saamiseksi, opettaja arvioi kurssin merkinnällä O = osallistunut. Jos kurssi keskeytyy, opettaja arvioi kurssin merkinnällä K = keskeyttänyt. Opiskelija voi täydentää O-merkinnällä arvioitua kurssia opettajan kanssa sovitulla oppimisen ja osaamisen lisänäytöllä, uusintakokeessa tai suorittamalla kurssi kokonaisuudessaan uudelleen. O-merkintä on voimassa yhden lukuvuoden. Kun opiskelija täydentää oppimistaan ja osaamistaan, opettaja arvioi kurssin uudelleen. Jos opiskelija ei täydennä O-merkinnällä arvioitua kurssia kyseisen lukuvuoden aikana, opettaja arvioi kurssin keskeytyneeksi K-merkinnällä. Keskeytynyttä kurssia ei lasketa lukion oppimäärään.

1.14 Hyväksytyin ja hylätyn arvosanan uusiminen ja korottaminen

Opiskelijalla on mahdollisuus uusia ja korottaa hyväksytyä tai hylättyä arvosanaa osoittamalla osaamista monipuolisesti kurssin keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Arvosanaa voi uusia ja korottaa opettajan kanssa sovitulla oppimisen ja osaamisen lisänäytöllä, uusintakokeessa tai suorittamalla kurssi kokonaisuudessaan uudelleen. Jos opiskelija suorittaa kurssin uudelleen, hän ilmoittautuu ennakkoon kurssille, osallistuu opetukseen ja suorittaa tarvittavat osaamisen näytöt.

1.15 Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun aikuisten lukion oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuksi, annetaan oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Kurssin arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä. Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista.

Matematiikan yhteinen kurssi luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemissa pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytyksi suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemissa pakollisia ja valinnaisia kursseja, 1–2 kurssia	joista voi olla hylättyjä kursseja enintään 0 kurssia
3–5 kurssia	1 kurssia
6–8 kurssia	2 kurssia
9 kurssia tai enemmän	3 kurssia

Koulukohtaisiin valinnaisiin ja temaattisiin opintoihin kuuluvat kurssit hyväksytään oppiaineen oppimäärään vain, jos ne on suoritettu hyväksytysti.

Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa päättöarvosanaa, järjestetään mahdollisuus suorittaa oppiaine tai korottaa sen päättöarvosanaa ylioppilaskirjoitusten jälkeen järjestettävässä korotuskuulustelussa.

1.16 Opiskeluympäristö

Lahden yhteiskoulun aikuislukio noudattaa Lahden yhteiskoulussa laadittuja järjestyssääntöjä. Järjestyssäännöt ovat kokonaisuudessaan nähtävillä ilmoitustaululla. Tupakointi on ehdottomasti kielletty koulun sisätiloissa ja piha-alueella. Koulu ei vastaa naulakoihin jätetyistä vaatteista, laukuista tai muista tavaroista. Matkapuhelin tulee olla suljettuna oppituntien ja kokeiden aikana. Autojen parkitus piha-alueella ei ole sallittu opiskelijoille. Opetus on ajankäytön suhteen tiivistä ja tehokasta ja vaatii ehdotonta työrauhaa. Häiritsijä voidaan poistaa oppitunnilta. Opiskelija menettää oikeutensa osallistua opetukseen ja kokeeseen, jos hän vielä huomautuksen jälkeen aiheuttaa häirintää oppitunneilla. Kaikilla opiskelijoilla on oltava mahdollisuus turvalliseen ja rauhalliseen opiskelu ympäristöön.

1.17 Päätöviikko

Periodin lopussa on päätöviikko, jossa voidaan järjestää joko opetusta tai koe. Jos päätöviikolla ei ole koetta, kokeeseen varattu aika eli 120 min käytetään opetukseen ja oppimispalautteen antamiseen. Opettaja arvioi oppimista ja antaa siitä palautetta opiskelijoille. Annettu palaute edistää opiskelijan motivaatiota ja oppimista.

Päätöviikolla mahdollisesti järjestettävät kokeet alkavat päätöviikon järjestyksen mukaan, joka on opintotarjottimessa. Tarkemmat tiedot koepaikasta, päivästä ja kellonajasta saa kurssin aikana. Koe tehdään yleensä siinä luokassa, missä on ollut kurssin opetus. Matkapuhelin on oltava ehdottomasti suljettuna laukussa tai repussa. Matkapuhelinta ei saa pitää pulpetilla, eikä taskussa.

Kurssin opettaja palauttaa kokeen viimeistään uuden jakson 4. opetusiltaan mennessä. Opettaja ilmoittaa opiskelijoille, milloin ja missä kokeet palautetaan. Koepaperin voi saada takaisin vain opettajan ennakkoon ilmoittamana aikana ja ilmoittamassa paikassa. Jos opiskelija haluaa saada kokeensa palautettuna kotiosoitteeseen, hän tuo opettajalle kirjekuoren postimerkkeineen. Kuoressa tulee olla postimerkki, opiskelijan nimi ja osoite. Opettaja tallentaa kurssin arvosanat koulun oppilashallinto-ohjelmaan viimeistään seuraavan jakson 4. opetuspäivänä. Opiskelija näkee saadut arviointimerkinnot oppilashallinto-ohjelmasta.

Digitaalinen kurssikoe tehdään Ylioppilastutkintolautakunnan kehittämässä Abitti –koeympäristössä tai muuta sähköisessä koeympäristössä. Opiskelija harjoittelee sähköisen kokeen tekemistä lukion kurseilla ennen digitaaliseen ylioppilastutkinnon kokeeseen osallistumista. Opiskelija käyttää kurssikokeissa ja yo-kokeessa omaa tietokonetta ja langallisia kuulokkeita.

1.18 Oppimisen ja opiskelun tuki

Oppimisen ja opiskelun tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa. Tavoitteena on esteetön oppimisympäristö. Pyrimme ennaltaehkäisemään oppimisvaikeuksia ja tunnistamaan ne varhain. Koesuoritusta heikentävä syy, lukihäiriö, sairaus, vamma, erityisen vaikea elämäntilanne tai vieraskielisyys voidaan ottaa huomioon erityisjärjestelyin.

Jos opiskelijalla on oppimisvaikeuksia, tulee ne ottaa esille mahdollisimman varhain. Näin pystytään laatimaan lausunto erityisjärjestelyiden tarpeesta ja toteuttamaan ne jo opintojen aikana. Koulussa järjestetyt tukitoimet, kuten koetilanteen erityisjärjestelyt, kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Kyseeeseen tulevia erityisjärjestelyjä kurssikokeen tekemisessä voivat olla:

- istumapaikka koetilassa luokan edessä, takana tai lähellä ovea

- vaihtoehtoinen suoritustapa (mahdollisuus muuhun osaamisen näyttöön kuin koe)
- lisäaika kokeen tekemiseen
- erillinen koetila
- oikeus suurentaa kirjasinkokoa (digitaalinen koe)
- oikeus käyttää suurempaa näyttöä (digitaalinen koe).

Normaali koeaika aikuislukiossa on kaksi tuntia. Aineenopettaja voi myöntää lisäaikaa 15 minuuttia kokeen tekemiseksi. Lisäajan saamiseksi täytyy sopia opettajan kanssa etukäteen. Opettaja voi myös siirtää tarvittaessa opiskelijan tekemään koetta vapaana olevaan luokkaan.

Rehtori tekee päätöksen koulussa järjestettävistä erityisjärjestelyistä asiantuntijalausunnon, opiskelijan tai hänen huoltajansa kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Myös aineenopettajien tekemät havainnot opiskelijan työskentelystä ja opiskelijan kanssa käydyt keskustelut vaikuttavat päätöksentekoon tarvittavista järjestelyistä. Rehtori antaa erityisjärjestelypäätöksen tiedoksi kyseisen oppiaineen opettajalle. Erityisjärjestelyjen toteuttamiseen ryhdytään päätöksen mukaisesti. Rehtori voi tarvittaessa muuttaa tai purkaa jo myönnettyt erityisjärjestelyt, jos erityisjärjestelyitä ei enää tarvita tai niille ei ole enää perusteita.

1.19 Todistukset

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan numeroarvosana. Teemaopintojen kurssista annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän.
2. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.
3. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
4. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Todistuksiin merkittävät tiedot:

- Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.
- Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa äidinkieli ja kirjallisuus kohtaan.
- Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä...9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).
- Hyväksytysti suoritettu teemaopintojen kurssi merkitään käyttäen kurssin nimeä ja siitä saatua suoritusmerkintää (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten esimerkiksi suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritettut kurssit sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot. Todistukseen merkitään kunkin kurssin numeroarvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä. Kokonaiskurssimäärään ei lasketa hylättyjä koulukohtaisia syventäviä, hylättyjä muita lukion tehtävään kuuluvia kursseja eikä hylättyä teemaopintojen kurssia.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta annetaan lukion päättötodistuksen liitteenä. Todistukseen merkitään kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana.

1.20 Opiskelijan ilmoitusvelvollisuus

Opiskelijalla on velvollisuus ilmoittaa toimistoon viipymättä mahdollisista henkilö- ja yhteystietojen muutoksista. Osoitteenmuutoksesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus. Nimenmuutos on todistettava.

Opintojen väliaikaisesta keskeyttämisestä on ehdottomasti jätettävä ilmoitus toimistoon, mikäli keskeytys kestää enemmän kuin yhden jakson. Mikäli opiskelija suunnittelee keskeyttävänsä opintonsa aikuislukiossa kokonaan, on hänen keskusteltava asiasta ensin opinto-ohjaajan tai rehtorin ja huoltajan kanssa. Alle 18-vuotias voi keskeyttää opiskelunsa aikuislukiossa vain huoltajan suostumuksella. Keskeytysilmoituksen saa opinto-ohjaajalta tai aikuislukion toimistosta.

1.21 Aikuislukion palvelut opiskelijoille

1.21.1 Tiedottaminen

Opiskelijan tapahtumakalenteri osoitteessa: www.lyk.fi/aikuislukio/kalenteri

Aikuislukion Internet-kotisivut: www.lyk.fi/aikuislukio

Opiskelijoiden ilmoitustaulu aikuislukion toimiston vieressä

Sähköinen ilmoitustaulu eli ILMO (aulassa ja käytävillä)

Tapahtumakalenterissa on ajankohtaista tietoa opiskelusta, kursseista ja opintoihin liittyvistä asioista. Tiedotteet ovat nähtävissä myös aikuislukion toimiston vieressä olevalla koulun ilmoitustaululla. Toimistossa on kaikki aikuislukiossa käytössä olevat lomakkeet. Jos jokin asia on epäselvä, kannattaa aina kysyä rehtorilta, opinto-ohjaajalta, koulusihteeriltä tai opettajalta.

1.21.2 Toimisto ja rehtori

Aikuislukion toimisto palvelee opiskelijoita kaikissa opiskeluun liittyvissä asioissa. Toimiston puhelinnumero on 03 876 9050 ja sähköpostiosoite aikuislukio@lyk.fi

Aikuislukion rehtorina toimii Riitta Yrjänä. Rehtorin työhuone sijaitsee toimistossa. Rehtorin puhelinnumero on 044 0885 501 ja sähköpostiosoite riitta.yrjana@lyk.fi

1.21.3 Opettajat

Jos opiskelija haluaa saada yhteyden aineenopettajaan, suosittelemme käytettäväksi ensisijaisesti oppilashallinto-ohjelmaa ja sen viestimahdollisuutta. Opettajaluettelo on osoitteessa:

www.lyk.fi/aikuislukio/opettajat

1.21.4 Opinto-ohjaaja

Aikuislukion opinto-ohjaajana toimii Enni Rantahalme. Aineenopettajat ja henkilökunta osallistuvat kaikkien aikuislukion opiskelijoiden neuvontaan ja ohjaukseen.

Opiskelijoiden ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota. Opiskelijat pääsevät henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun aina tarpeen vaatiessa. Ohjaaja avustaa opiskelijaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnassa. Ohjauksessa laaditaan opinto-ohjelma, jossa otetaan huomioon opiskelijan aikaisempi koulutus ja tavoitteet. Opiskelija saa halutessaan myös opiskeluteknistä ohjausta. Opinto-ohjaaja neuvoo myös urasuunnitteluun ja jatko-opintoihin liittyvissä kysymyksissä. Opiskelija voi käydä toimistossa varaamassa ajan opinto-ohjaajan ajanvarauslistasta. Opinto-ohjaukseen voi varata ajan myös puhelimitse aikuislukion toimistosta puh. (03) 876 9050 tai suoraan opinto-ohjaajalta puh. 044 4885 562 tai sähköpostitse enni.rantahalme@lyk.fi.

1.21.5 Erityisopettaja

Aikuislukion erityisopettajana toimii Johanna Kivekäs, puhelinnumero on 044 4885 549 ja sähköpostiosoite johanna.kivekas@lyk.fi. Erityisen tuen tarkoituksena on auttaa ja tukea opiskelijaa siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa opintonsa. Jos oppimisvaikeuksia ilmenee, opiskelija keskustelee asiasta erityisopettajan kanssa tai rehtorin, opinto-ohjaajan tai aineenopettajan kanssa. Vaihtoehtoisia suoritustapoja voivat olla korvaavat kirjalliset suoritukset, itsenäinen opiskelu tai mahdollisuus suorittaa kurssiin liittyvät tehtävät tai koesuoritus myöhemmin.

Opettaja voi myöntää tilapäisesti kurssikokeen tekemiseen lisäaikaa noin 15 min. Jos lisäajan tarve on jatkuva ja tarpeella on selkeä syy, opiskelijan tulee sopia asiasta rehtorin tai opinto-ohjaajan kanssa. Kokeen tekemiseen voidaan järjestää esimerkiksi sairauden perusteella erillinen tila. Erillistä tilaa voi tarvita, jos opiskelijalla on keskittymisvaikeus, paniikkihäiriö tms. vaiva, joka häiritsee kokeen tekemistä samassa tilassa kuin muut opiskelijat. Erillisen tilan järjestämisestä tulee neuvotella ja sopia hyvissä ajoin rehtorin tai opinto-ohjaajan kanssa. Rehtori tekee tarvittaessa päätöksen erityisjärjestelyistä.

Opiskelija voi olla erityisen tuen tarpeessa opintojensa aikana, jos esimerkiksi oppimisvaikeuksien syynä on lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus (lukihäiriö). Erityisen tuen tarve voi olla myös ongelmissa, jotka liittyvät mielenterveyteen tai vaikeaan elämäntilanteeseen. Erityisopettaja, opettaja ja opinto-ohjaaja antavat ohjeita ja erilaisia vaihtoehtoja tuntityöskentelyyn, muistiinpanojen tekemiseen, oppikirjan työstämiseen, harjoitusten tekemiseen ja kokeisiin valmistautumiseen.

1.21.6 Muu opiskeluhuolto

Aikuislukion opiskelija käyttää julkisen terveydenhuollon palveluita. Hammashoito on maksutonta alle 18-vuotiaille. Hammashoitoon hakeudutaan kotipaikkakunnan terveyskeskukseen. Opiskelijatoimisto esitetään hammashoitoon mentäessä.

1.21.7 Kirjasto

Koulun kirjasto eli Tietovintti sijaitsee siipirakennuksen 3. kerroksessa ja sinne kuljetaan ruokalan puoleisesta portaikosta. Tietovintissä voi lainata kirjoja, opiskella, lukea lehtiä ja käyttää tietokoneita. Kirjastossa päivystää ja opastaa kirjastonhoitaja Marja Pirnes, puh. (03) 876 9030. Tietovintti on auki maanantaisin ja keskiviikkoisin klo 9.00–16.00, tiistaisin ja torstaisin klo 9.00–17.00 ja perjantaisin klo 9.00–15.00. Tietovintissä asioidessaan opiskelijan tulee jättää ulkovaatteensa naulakoon, sulkea kännykkä ja käyttäytyä siten, että kaikilla on työrauha.

1.22 Opiskelijan etuudet

Aikuislukion lukiokoulutukseen ei ole mahdollista saada opintotukea, koska Kansaneläkelaitos ei katso iltalukio-opiskelua päätoimiseksi opiskeluksi. Aikuislukion opiskelijat eivät kuulu Kelan myöntämän koulumatkatuen piiriin. Opiskelijat huolehtivat itse koulumatkoista aiheutuvista matkakustannuksista.

Lahden kaupungin joukkoliikenteen alennuksista opiskelijoille ja nuorille lisätietoa oheisen linkin takaa: <http://www.lsl.fi/liput-ja-hinnat/> Aikuislukion toimistosta saa todistuslomakkeita Matkahuollon opiskelijakortin saamiseksi. Matkahuollon opiskelija-alennuksista on tietoa linkissä www.matkahuolto.fi

Aikuislukion toimistosta saa todistuslomakkeita opiskelija-alennuksen saamiseksi VR:n junissa. Lisätietoa linkistä https://www.vr.fi/cs/vr/fi/opiskelijat_uusi

Lukiolaiskortilla saa myös opiskelija-alennuksia. Lukiolaiskortin voi hankkia Suomen lukiolaisten liitosta. Korttihakemuksia saa aikuislukion toimistosta sekä osoitteesta www.lukio.fi Lisätietoja: www.lukio.fi, s-posti: toimisto@lukio.fi Myös aineopiskelijat voivat hankkia lukiolaiskortin.

1.23 Tietosuoja

Lue Lahden yhteiskoulun tietosuojaseloste: www.lyk.fi/tietosuojaseloste/

2 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS (ÄI)

Äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on taito ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Opetus tähtää sellaiseen kielen ja kirjallisuuden tuntemukseen sekä kielenkäyttö-, teksti-, moniluku-, vuorovaikutus- ja mediataitoihin, joita jatko-opinnot, työelämä ja yhteiskunnassa toimiminen edellyttävät.

Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit voivat koostua sanoista, kuvista, äänistä, numeroista tai niiden yhdistelmistä tai muista symbolijärjestelmistä. Opetus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen ja tiedon kriittiseen käsittelyyn. Kirjallisuudenopetuksen tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, lukukokemusten syventäminen sekä tekstien erittelemisen ja tulkitsemisen eri näkökulmista. Kirjallisuus tarjoaa elämyksiä ja tukee kriittisen ajattelun, empatian ja identiteetin sekä eettisen ja esteettisen pohdinnan kehittymistä ja kulttuuriperintöön tutustumista. Kirjallisuuden lukeminen monipuolistaa omaa ilmaisua.

Opiskelussa käytetään monipuolisia menetelmiä ja vaihtelevia opiskeluympäristöjä. Opetuksessa toteutetaan oppimäärän sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puhuminen, vuorovaikutus, kieli, teksti, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin. Kaikilla kursseilla kehitetään kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja teksti, puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä luetaan kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta. Kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen kuuluvat kurssien keskeisiin sisältöihin.

Suoritusjärjestys

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien suoritusjärjestys on vapaa.

Arviointi

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän arviointi kohdistuu oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin kurssikohtaisiin tavoitteisiin, jotka kerrotaan opiskelijalle. Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan loppukokeen, kurssitehtävien ja tuntityöskentelyn perusteella numeroarvos-
telua käyttäen asteikolla 4-10. Koulukohtaiset kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pakolliset kurssit 1-5

Kurssi 3 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

Kurssilla keskitytään kaunokirjallisuuden erityispiirteisiin ja tulkintaan sekä opetellaan keskeistä kaunokirjallisuuteen liittyvää käsitteistöä. Lyriikkaa, draamaa ja proosaa opetellaan analysoimaan monipuolisesti. Kirjallisuuden pohjalta myös kirjoitetaan. Kielenhuollosta opiskellaan lauseoppia, pronominien käyttöä, omistusliitteet ja kongruenssi.

Kurssi 4 Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Kurssilla perehdytään vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syvennetään kriittistä lukutaitoa. Tekstejä analysoimalla ja itse tuottamalla harjoitellaan argumentaation ja retoristen keinojen tunnistamista ja vaikuttavan tekstin muodostumista. Tarkastellaan kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta. Kielenhuoltoasioina ovat vierassanat, lukusanojen oikeinkirjoitus ja lyhenteet.

Kurssi 5 Teksti ja konteksti (ÄI5)

Kurssilla opiskellaan suomalaisen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden tyylikausia sekä keskeisiä teoksia. Opetellaan erittelemään tekstien tyylipiirteitä. Kielenhuollosta opiskellaan verbin nominaalimuodot, lauseenvastikkeet ja rektio.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kurssi 8 Kirjoittamistaitojen syventäminen (ÄI8)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää taitojaan oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, lähteiden valinnassa, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä. Kurssin keskeinen sisältö on kirjoitusprosessi, erityisesti tekstin muokkaaminen ja viimeistely. Opetellaan kirjoittamaan ymmärrettävää, havainnollista ja ehyttä tekstiä ja hiotaan kielenhuoltoa. Tekstejä kirjoitetaan monipuolisen aineiston pohjalta.

Kurssi 9 Lukutaidon syventäminen (ÄI9)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää käsitystään monilukutaidosta, tekstien piirteistä, ominaisuuksista ja tekstilajeista. Harjoituksin hän varmentaa kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä lukustrategioitaan ja syventää käsitystään tiedon ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista. Tavoitteena on tekstitiedon ja -analyysin syventäminen. Varmistetaan kielen, kirjallisuuden, kuvan ja median käsitteiden käytön osaamista tekstien erittelyssä, tulkinnassa ja arvioinnissa.

3 TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1 -KIELI (RUB1)

Välkommen att studera svenska!

Ruotsin opiskelu kannattaa monista syistä, joista vain yksi on sen virallinen asema Suomen toisena kielenä. Ruotsin kielen opiskelu mm. edistää Suomen historian ja kulttuurin tuntemusta, sen avulla voi olla kanssakäymisissä suomenruotsalaisten kanssa heidän omalla kielellään, ruotsi on helppo ja yksinkertainen kieli ja kielitaidosta on etua paitsi Suomen myös muiden Pohjoismaiden työmarkkinoilla.

Suoritusohjeita

Harjoituskirjoitelma tai tiivistelmä

Kurssien RUB12-RUB18 suorittamiseen kuuluu annetusta aiheesta kirjoitettava harjoituskirjoitelma (tai kirjoitelmat), joka (jotka) on palautettava opettajalle viimeistään sovittuna palautuspäivänä.

Kurssin loppukoe

- kuullun ymmärtäminen
- tekstin ymmärtäminen
- sanasto (joidenkin tekstien sanat voidaan sopia testattavan sanakokeella jo kurssin aikana)
- rakenne
- kirjallinen ilmaisu (lyhyet ja viimeisillä kursseilla myös pidemmät viestinnälliset kirjoitustehtävät)
- Loppukoe voidaan yhteisesti sopia myös suoritettavaksi osakokeina, jolloin osakokeet sisältävät sanastotestauksen lisäksi myös muita kielitaidon osa-alueita testaavia tehtäviä.

Arviointi

Kirjallinen koe, suullinen viestintä ja muu tuntiaktiivisuus. Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikolla 4-10.

Koulukohtainen syventävä Nivelkurssi

Kurssi 10 Kommer du ihåg? (RUB10)

Kurssin tavoitteena on palauttaa mieleen ja kerrata peruskoulun ruotsin keskeisin kielioppi ja sanasto, jotta esimerkiksi pitkän tauon jälkeen tai jostain syystä vajavaisten peruskoulun opintojen jälkeen on helpompi siirtyä lukion ruotsin kursseille.

Arviointi

Koulukohtainen syventävä kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytysti suoritettu kurssi lasketaan lukion kokonaiskurssimäärään.

Pakolliset kurssit 1-5

Kurssi 3 Kulttuuri ja mediat (RUB13)

Kurssilla pohdimme omaa kulttuuri-identiteettiä ja omaa roolia kulttuurin luojana ja kuluttajana. Tutustumme suomalaisuuteen maan rajojen ulkopuolella ja suomenruotsalaiseen kulttuuriin. Opettellemme kertomaan kotimaasta, kotipaikkakunnasta ja sen perinteistä. Aihepiireinä ovat mm kotimaan matkailu sekä juhlat ja perinteet. Rakenteista opiskelemme relatiivilauseen, epäsuoran kysymyslauseen, pronominit ja prepositiot paikanilmauksissa.

Kurssi 4 Monenlaiset elinympäristömme (RUB14)

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti opiskelijoiden eri elämäntilaisiin liittyvistä näkökulmista. Rakenteista opiskelemme epäsäännölliset verbit johdannaisineen, apuverbit, infinitiivin, konditionaalien ja prepositiot ajanilmauksissa.

Kurssi 5 Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB15)

Kurssilla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opintoja ja tulevaisuuden suunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön. Rakenteista opiskelemme mm. S-passiivin ja partiipit.

Valtakunnalliset syventävät kurssit 6-7

Kurssi 6 Viesti ja vaikuta puhuen (RUB16)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta, sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä, tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Arviointi

Arvioinnin edellytyksenä on, että opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen. Kurssi arvioidaan asteikolla 4 – 10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteeksi.

Kurssi 7 Kestävä elämäntapa (RUB17)

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Kurssi valmistaa YO-kokeisiin.

Arviointi

Kirjallinen koe. Arviointiin vaikuttavat myös kurssin aikana tehdyt kuuntelukokeet, kirjoitelmat ja mahdolliset sanastokokeet.

Koulukohtainen syventävä kurssi 8

Kurssi 8 Yo-kirjoituksiin valmentava, kertaava kurssi (RUB18)

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, jolla harjoitellaan päättökokeen eri osa-alueita, eli keskitytään kuuntelu- ja rakennetehtäviin sekä harjoitellaan kirjoittamista, sekä kerrataan keskeisiä rakenteita.

Arviointi

Koe on preliminääri-tyyppinen abittikoe, jossa testataan koko oppimäärän hallintaa. Koulukohtainen syventävä kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Hyväksytysti suoritettu kurssi lasketaan lukion kokonaiskurssimäärään.

4 VIERAS KIELI, ENGLANTI, A1 -KIELI (ENA)

Englanti on merkittävä kansainvälisen kommunikaation kieli. A-englannin tavoitteena on, että opiskelija kehittyä englannin kielen käyttäjänä sekä toimijana kulttuurisesti moninaisessa maailmassa. Kursseilla harjoitellaan monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueita ja arvioidaan omien taitojen kehittymistä. Oppiainerajat ylittävää tai aihekokonaisuuksia avaavaa opetusta voidaan toteuttaa kaikilla kursseilla.

Kurssit ENA1 - 6 ovat pakollisia ja ne suositellaan käymään numerojärjestyksessä. Syventävät kurssit ENA7 - 9 käydään vasta opintojen loppuvaiheessa ylioppilaskirjoituksiin valmentavina kokonaisuuksina.

Kurssit ENA1 – 8 arvioidaan asteikolla 4 - 10. ENA9 – kurssista saa suoritusmerkinnän. Arvioinnin perusteina ovat jatkuva työskentely kurssin aikana (=kurssiaktiivisuus) sekä kokeet.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikolla 4-10.

Koulukohtaiset syventävät kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Pakolliset kurssit 4-6

Kurssi 4 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

Aihepiireinä ovat ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt maailmalla ja Suomessa, tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin liittyvät haasteet, kaupallisuus osana elämäämme sekä ihminen yhteiskunnallisena vaikuttajana. Kehitetään kriittistä lukutaitoa ja tekstin tulkintataitoja sekä harjoitellaan tiedonhankintaa ja lähteiden arviointia. Harjaannutaan ilmaisemaan mielipiteitä kirjallisesti ja suullisesti ja opitaan tiivistämään tekstin sisältöä. Kieliopista opiskellaan relatiivipronominit, indefiniittipronominit, vaillinaiset apuverbit ja kansallisuussanat.

Kurssi 5 Tiede ja tulevaisuus (ENA5)

Aihepiireinä ovat eri tiedon ja tieteenalat meillä ja maailmalla, tulevaisuuden visiot, englantitieteen, tutkimuksen ja teknologian kielenä sekä ihminen tieteen tuottajana ja tutkimuksen kohteena. Tutustutaan erilaisiin lukemisstrategioihin sekä parannetaan tieteellisen ja vaativan asiatekstin tulkintaa ja arviointitaitoja. Kehitetään argumentointitaitoja kirjallisessa ja suullisessa viestinnässä. Harjoitellaan asiatekstien tuottamista. Kieliopista opiskellaan infinitiivi ja ing-muoto, paljous sanat, sanamuodostusoppi, lukusanat ja ajan ilmaukset.

Kurssi 6 Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA6)

Aihepiireinä ovat jatko-opinnot ja urasuunnitelmat, väli vuosi, talouselämä ja yrittäjyys. Harjoitellaan työ- ja opiskelupaikan hakemiseen liittyviä taitoja. Parannetaan opiskelu- ja työelämä taitoja sekä kehitetään muodollisissa tilanteissa tarvittavia vuorovaikutustaitoja. Kieliopista opiskellaan epäsuora kerronta ja aikamuotoharmonia, adjektiivit ja adverbit, adjektiivi / substantiivi / verbi + prepositio sekä apuverbien erityismerkitykset.

Valtakunnalliset syventävät kurssit 7- 8

Kurssi 7 Kestävä elämäntapa (ENA7)

Käsitellään ajankohtaisia globaaleja ilmiöitä ja kestävä kehitystä eri näkökulmista. Keskeistä kieliooppia kerrataan ja sanastoa kartutetaan. Vankennetaan taitoa ymmärtää ja tuottaa erilaisia tekstejä sekä kehitetään kielellistä tarkkuutta. Valmistaudutaan ylioppilastutkintoon.

Kurssi 8 Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)

Suullisen kielitaidon kurssilla harjoitellaan puheen ymmärtämistä ja puhumista. Teemasanastot kerrataan, joten kurssi sopii myös ylioppilaskokeeseen valmistautumiseen. Tutustutaan erilaisiin viestintästrategioihin ja pohditaan eri tilanteisiin sopivia kielimuotoja. Kurssin lopussa on parin kanssa tehtävä suullinen koe, josta annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

Koulukohtainen syventävä kurssi

Kurssi 9 Kohti ylioppilaskirjoituksia (ENA9)

Abikurssilla ENA9 tehdään loppukertaus ylioppilaskirjoituksiin. Kurssilla kerrataan lukion englannin pitkän oppimäärän keskeinen sisältö ja harjoitellaan monipuolisesti ylioppilaskokeen eri tehtävyytyyppejä. Kurssin lopuksi pidetään loppukoe ja kurssin hyväksytysti suorittanut opiskelija saa suoritusmerkinnän (S). Kurssi kartuttaa kokonaiskurssimäärää.

5 VIERAAT KIELET, B3-OPPIMÄÄRÄ

5.1 ESPANJA B3 –KIELI (EAB)

Tervetuloa opiskelemaan espanjaa, yhtä maailman puhutuimmista kielistä! Noin 500 miljoonaa ihmistä – joista noin 45 miljoonaa Espanjassa – puhuu äidinkielenään espanjaa. Tällä kielellä lähes koko Väli- ja Etelä-Amerikka sekä Yhdysvaltojen eteläosat, sekä tietysti Euroopan espanjankieliset alueet, avautuvat matkaajalle aivan uudella tavalla.

Espanjan alkeet on helppo oppia: osaathan jo huomaamattasi paljon! *¡Buenos días, señor, señora! ¡Hasta mañana, amigo! El toro, la luna, el sol, el sombrero, ¡vamos a la playa!* Mikäpä olisi herkullisempi lähtökohta uuden kielen opiskelulle! *¡Bienvenidos!*

Vieraan kielen B3-oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Arviointi

Valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikolla 4-10. Kurssin itsenäisestä suorittamisesta on neuvoteltava opettajan kanssa.

Suoritusjärjestys

Kurssit suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit 1-8

Kurssi 5 Hyvinvointi ja huolenpito (EAB5)

Kurssilla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Kurssi 6 Kulttuuri ja mediat (EAB6)

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisista ja opiskelijoita kiinnostavista näkökulmista.

Kurssi 7 Opiskelu, työ ja tulevaisuus (EAB7)

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä opiskelijoiden tulevaisuudensuunnitelmiin.

Kurssi 8 Yhteinen maapallomme (EAB8)

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta. Kurssilla valmistaudutaan myös espanjan ylioppilaskokeeseen.

6 MATEMATIIKKA LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, urheilussa, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusteisiin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen, ilmiöiden mallintamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Suoritusjärjestys

Matematiikan kurssit tulisi suorittaa numeroidussa järjestyksessä, koska isommalla numerolla oleva kurssi pohjautuu edellisten kurssien tietoihin.

Arviointi

Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien ja teknisten apuvälineiden valintaan ja käyttöön sekä päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perusteleamiseen.

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikkoa 4-10.

Koulukohtaiset syventävät kurssit arvioidaan suoritettu (S) tai hylätty (H).

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä ja monissa eri tilanteissa.

Pakolliset kurssit 2-6:

Kurssi 4 Matemaattisia malleja (MAB4)

- suoran yhtälö
- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- lukujonot matemaattisina malleina

Kurssi 5 Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

- diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto

- ennusteiden tekeminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

Kurssi 6 Talousmatematiikka (MAB6)

- prosenttilaskentaa
- indeksi-, valuutta-, inflaatio- ja deflaatiolaskuja
- verotus- ja korkolaskut
- sijoittamisen käsitteitä ja laskuja
- lainat ja niiden korot
- yritysten talous, diskonttaus ja talouslaskenta

Syventävät kurssit 7 – 8:

Kurssi 7 Matemaattinen analyysi (MAB7)

Kurssi laajentaa ylioppilaskirjoituksiin osallistuvan henkilön vastausmahdollisuuksia.

- polynomifunktion kertausta
- muutosnopeus ja derivaatta
- polynomifunktion kasvavuus ja vähenevyys
- funktion ääriarvot
- derivaatan käyttö sovellustilanteissa

Kurssi 8 Tilastot ja todennäköisyys II (MAB8)

Kurssi laajentaa ylioppilaskirjoituksiin osallistuvan henkilön vastausmahdollisuuksia.

- toistokoe ja binomijakauma
- luokittelu ja jatkuva jakauma
- normaalijakauma
- otoskeskiarvo ja luottamusvälin käsite

Koulukohtainen syventävä kurssi 9

Kurssi 9 Lyhyen matematiikan kertauskurssi (MAB9)

- MAB1-MAB6 kurssien keskeiset sisällöt

7 MATEMATIIKKA PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikkoa 4 - 10.

Pakolliset kurssit 2-10

Kurssi 7 Trigonometriset funktiot (MAA7)

- radiaani ja suunnattu kulma
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometrinen funktioiden yhtälöt ja derivaatat

- yhdistetyn funktion derivaatta

Kurssi 8 Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)

- potenssien laskusäännöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot - yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

Kurssi 9 Integraalilaskenta (MAA9)

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Kurssi 10 Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)

- diskreetti ja jatkuva jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassillinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva jakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

8 FYSIIKKA (FY)

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Opetuksessa sovelletaan fysiikkaa monipuolisissa tilanteissa, mikä edistää myös opiskelijoiden koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Suoritusjärjestys

Kurssit on mahdollista suorittaa missä järjestyksessä tahansa. Suositeltavaa ja opiskelijan kannalta helpointa on kuitenkin suorittaa kurssit numerojärjestyksessä. Mikäli on hyvin epävarma omista fysiikan taidoistaan, on mahdollista osallistua ennen lukiokursseja kurssille LVLUMA1, jossa kerrataan peruskoulun keskeisimpiä fysiikan ja kemian sisältöjä.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikkoa 4 - 10.

Arvioinnin perusteena on jatkuva työskentely tunneilla ja loppukoe.

Huomautuksia

Opiskelija, joka aloittaa lukio-opinnot 1.8.2016 alkaen, opiskelee kaikista luonnontieteellisistä oppiaineista vähintään yhden pakollisen kurssin. Luonnontieteellisistä oppiaineista on opiskeltava yhteensä vähintään viisi pakollista kurssia. Opiskelija voi opiskella fysiikasta joko 1 tai 2 kurssia pakollisena.

Valtakunnalliset syventävät kurssit 3-7

Kurssi 5 Jaksollinen liike ja aallot (FY5)

- fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa
- tasainen ympyräliike
- gravitaatiovuorovaikutus
- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot
- ääni aaltoliikeilmionä
- mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen

Kurssi 6 Sähkömagnetismi (FY6)

- fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa
- magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä
- sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin laki
- generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio
- tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsenetty kuvaaminen

Kurssi 7 Aine ja säteily (FY7)

- näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen
- energian kvantittuminen
- sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit
- aaltohiukkasdualismi
- atomiytimen rakenne
- ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi
- radioaktiivisuus ja hajoamislaki
- säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö
- tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi

9 BIOLOGIA (BI)

Biologian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentamista. Biologian opetuksen tarkoituksena on lisäksi herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavasta välttämättömyydestä ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksestä.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin, kokeellisuuteen ja tutkimuksellisuuteen perustuva tiedonhankinta sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tutustutaan laborointiin ja työskennellään myös digitaalisissa opiskelu-ympäristöissä. Opetuksessa tehdään yhteistyötä erityisesti terveystiedon, mutta myös muiden oppiaineiden kanssa.

Suoritusjärjestys

Pakolliset kurssit opiskellaan ennen syventäviä.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikkoa 4 - 10.

Kurssit 1-5 arvioidaan loppukokeen ja kurssiin liittyvien tehtävien perusteella numeroarvosteluna asteikolla 4-10. Kurssi 6 (koulukohtainen syventävä, abikurssi) arvioidaan suoritusmerkinnällä S= suoritettu tai H=hylätty.

Huomautuksia

Opiskelija, joka aloittaa lukio-opinnot 1.8.2016 alkaen, opiskelee kaikista luonnontieteellisistä oppiaineista vähintään yhden pakollisen kurssin. Luonnontieteellisistä oppiaineista on opiskeltava yhteensä vähintään viisi pakollista kurssia. Opiskelija voi opiskella fysiikasta joko 1 tai 2 kurssia pakollisena.

Opiskelija voi opiskella biologiasta joko 1 tai 2 kurssia pakollisena.

Valtakunnalliset syventävät kurssit 3-5

Kurssi 3 Solu ja perinnöllisyys (BI3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- käyttää käsitteitä, malleja ja teorioita tarkastellessaan soluihin ja perinnöllisyyteen liittyviä ilmiöitä
- syventää osaamistaan solun eri osien toiminnasta ja ymmärtää eliöiden rakenteiden ja toimintojen pohjautuvan solutason prosesseihin
- tutkii erilaisia soluja, solukoita ja kudoksia ja tulkitsee niiden rakenteita
- arvioi solujen ja geenien toimintaa koskevan tiedon merkitystä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- suunnittelee ja toteuttaa tutkimuksen yksin tai yhteistyössä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

- Solu tutkimuskohteena
- Eliöt rakentuvat soluista
- Solujen lisääntyminen
- Periytyminen perusteet
- Solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla

Kurssi 4 Ihmisen biologia (BI4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa analysoida kudosten ja elinten rakenteiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelyä sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia siihen
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia
- osaa selittää elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan
- ymmärtää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- osaa toteuttaa pienimuotoisen ihmisen elimistön toimintaa mittaavan tutkimuksen ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

- Energia, aineenvaihdunta ja sen säätely
- Liikkuminen
- Elintoimintojen säätely
- Lisääntyminen
- Ihmiselimistön toimintaa mittaava tutkimus

Kurssi 5 Biologian sovellukset (BI5)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää biologian innovaatioiden ja sovellutusten merkityksen yhteiskunnassa

- tutustuu bioteknologian menetelmiin, tuotteisiin ja mahdollisuuksiin edistää kestävää tulevaisuutta
- ymmärtää geeniteknologian mahdollisuudet lääketieteessä ja teollisuudessa
- ymmärtää mikrobien merkityksen luonnossa ja erilaisissa bioteknologian prosesseissa
- ymmärtää kasvien ja eläinten jalostuksen merkityksen ravinnontuotannossa
- osaa arvioida bioteknologian ja genetiikan sovellusten mahdollisuuksia, uhkia ja eettisiä kysymyksiä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

- Bioteknologian sovellukset ja merkitys
- Mikrobiologian sovellukset ja merkitys
- Geeniteknologian sovellukset ja merkitys
- Kasvi- ja eläinjalostus
- Biologian sovellusalaan liittyvä koe tai tutkimus

10 MAANTIEDE (GE)

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua ekososiaalisesti sivistyneeksi kansalaiseksi.

Suoritusjärjestys

Pakollinen kurssi suoritetaan ennen syventäviä.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikkoa 4 - 10.

Kurssit arvioidaan loppukokeen ja kurssiin liittyvien tehtävien perusteella numeroarvosteluna asteikolla 4-10.

Huomautuksia

Opiskelija, joka aloittaa lukio-opinnot 1.8.2016 alkaen, opiskelee kaikista luonnontieteellisistä oppiaineista vähintään yhden pakollisen kurssin. Luonnontieteellisistä oppiaineista on opiskeltava yhteensä vähintään viisi pakollista kurssia. Opiskelija voi opiskella fysiikasta joko 1 tai 2 kurssia pakollisena.

Opiskelija voi opiskella maantieteestä joko 1 tai 2 kurssia pakollisena.

Kurssi 3 Yhteinen maailma (GE3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ihmismaantieteen peruskäsitteitä

- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedialla hyväksi käyttäen
- osaa analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä ja arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta niihin
- tuntee eri kulttuureja ja arvostaa niiden moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia ja ympäristön tilaa maapallon eri alueilla
- ymmärtää ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehityksen merkityksen maailman tulevaisuudelle
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

- Maantieteellinen ajattelu
- Väestö ja asutus
- Alkutuotanto ja ympäristö
- Teollisuus ja energia
- Palvelut, liikkuminen ja vuorovaikutus
- Ihmistoiminnan alueellinen rakenne
- Ihmismaantieteellisen tiedon käyttö yhteiskunnassa ja arkielämässä

Kurssi 4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (GE4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja käyttää geomedialla maantieteellisten ongelmien ratkaisemisessa
- kehittää taitojaan hankkia, käsitellä, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa
- osaa käyttää paikkatietosovelluksia
- ymmärtää geomedian merkityksen omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- tuntee maailmanlaajuisia kehitystrendejä ja Suomen kehitysyhteistyön tavoitteet
- ymmärtää kestävä kehityksen merkityksen aluesuunnittelun lähtökohtana ja tuntee kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen
- osaa käyttää geomedialla maantieteellisen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus.

Keskeiset sisällöt

- Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävä kehityksen edistämässä
- Geomedia ja maantieteelliset tutkimustaidot
- kartografian ja paikkatiedon perusteet sekä muu geomedian käyttö maantieteen tutkimuksissa
- Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys
- Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti

11 USKONTO, EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO (UE)

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistuksen muodostumista. Uskonnonopetuksessa tutustutaan uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja katsomuksista sekä auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia analyytisesti eri näkökulmista. Uskonnonopetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arvioimiseen sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin. Uskonnonopetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon ja kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia.

Suoritusjärjestys

Kurssien suoritusjärjestys on vapaa.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikkoa 4 - 10.

Kaikki kurssit arvioidaan loppukokeen ja kurssiin liittyvien tehtävien perusteella numeroarvosteluna asteikolla 4-10.

Valtakunnalliset syventävät kurssit 2-5

Kurssi 3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)

- hindulainen maailmankuva ja elämäntapa sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan
- buddhalainen elämäntapa sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan
- Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus Japanin etnisenä uskontona sekä uskontojen vaikutuksia yhteiskuntaan ja politiikkaan Japanissa
- luonnonuskontojen ja voodooon keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Uskonnon valtakunnallinen syventävä kurssi 4 toteutetaan Lahden yhteiskoulun lukiossa (päivälukio)

Kurssi 4 Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonnollisten yhteisöjen muodot ja niiden suhde yhteiskuntaan
- uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa
- uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri Suomessa

Uskonnon valtakunnallinen syventävä kurssi 5 toteutetaan Lahden yhteiskoulun lukiossa (päivälukio)

Kurssi 5 Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet
- uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutus
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- muinaissuomalainen uskonto ja kristinusko suomalaisessa kulttuuriperinnössä

12 HISTORIA (HI)

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen. Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta.

Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Historian kurssit 1-4 voi suorittaa joko lähiopetuksessa tai verkkokursseina. Kurssit 5, 6 ja 9 tarjotaan ainoastaan lähiopetuksessa. Kurssit 7 ja 8 ovat verkkokursseja.

Suoritusjärjestys

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä. Mikäli opiskelija haluaa suorittaa myös syventäviä kursseja, opettajalta saa ohjeet suositeltavasta suoritusjärjestyksestä.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikolla 4-10. Kursseihin 1-5 liittyy kirjallinen loppukoe. Kurssiarvosanaan vaikuttavat koearvosanan lisäksi kurssin aikana laadittavat tehtävät sekä osallistumisaktiivisuus. Verkkokurssit arvioidaan kirjallisten tehtävien perusteella. Kurssi HI6 suoritetaan laajahkolla kirjallisella tutkielmalla. Koulukohtaiset syventävät kurssit arvioidaan käyttäen merkintöjä S = suoritettu tai H = hylätty. Hylättyä koulukohtaista syventävää kurssia ei lasketa kurssikertymään.

Pakolliset kurssit 1-2

Kurssi 1 Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI1)

- Historia tieteenalana
- Pyyntikulttuureista korkeakulttuureihin ja kauppavaltioihin
- Keskiajan talous ja yhteiskunta
- Maailmantalouden syntyminen
- Teollistumisen edellytykset sekä taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset
- Modernin kulutusyhteiskunnan kehitys ja talouskasvun rajat

Kurssi 2 Itsenäisen Suomen historia (HI2)

- Miten Suomesta tuli Suomi?
- Suomen itsenäistymisprosessi ja itsenäisyyden alkuvuodet
- Suomi kansainvälisissä konflikteissa
- Kohti nykyistä Suomea

Valtakunnalliset syventävät kurssit 3-6

Kurssi 3 Kansainväliset suhteet (HI3)

- Kansainvälisen politiikan perusteet
- Kansallisvaltioiden huippukausi ja maailmansotien aika
- Jakautunut maailma
- Keskinäisriippuvuuksien maailma

Kurssi 4 Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI4)

- Antiikin kulttuuripiiri
- Keskiajan kulttuuri
- Uuden ajan murros
- Valistuksen aikakausi

- Aatteiden ja teollistumisen aika
- Monimuotoinen nykyaika

Kurssi 5 Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5)

- Suomen alue ennen ristiretkiä
- Keskiaika
- Uusi aika
- Ruotsista Venäjän osaksi

Kurssi 6 Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6)

Kurssilla tarkastellaan vuorovuosina kahta Euroopan ulkopuolista kulttuurialuetta:

- Kiinan kulttuuri
- Lähi-idän kulttuuri

Lukuvuonna 2021-2022 ohjelmassa on Kiinan historian ja kulttuurin kurssi. Kurssilla käydään läpi Kiinan historian perusteita ja Kiinan kulttuurin ominaispiirteitä. Samalla tutustutaan aiheeseen liittyviin keskeisiin käsitteisiin.

Kurssin aikana perehdytään Kiinan historiaan esihistoriasta aina nykypäiviin saakka. Kurssilla tutustutaan myös kiinalaiseen kulttuuriin - aatemaailmaan, taiteisiin sekä tapakulttuuriin. Lisäksi käsitellään mm. kiinalaisten ja eurooppalaisten välisiä suhteita eri aikakausina.

Koulukohtaiset syventävät kurssit 7 – 9

Kurssi 7 Yleinen taidehistoria (HI7)

Kurssilla tutustutaan länsimaisen kuvataiteen keskeisiin tyyleihin, ilmiöihin ja teoksiin esihistoriasta 1900-luvulle.

Kurssi 8 Suomen taidehistoria (HI8)

Kurssilla tarkastellaan Suomen kuvataiteen kehitystä eri aikakausina esihistoriasta 1900-luvulle.

Kurssi 9 Historian abikurssi (HI9)

Ylioppilaskirjoituksiin valmentavalla kurssilla kerrataan historian lukiokurssien keskeisiä sisältöjä, tutustutaan erilaisiin historian yo-kokeen tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan yo-koekysymyksiin liittyvää vastaustekniikkaa. Kurssi on osittain yhdistetty yhteiskuntaopin abikurssin kanssa.

13 YHTEISKUNTAOPPI (YH)

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja vahvistaa hänen valmiuksiaan toimia yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneena aktiivisena kansalaisena. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa talousosaamista, oikeudellista ymmärrystä ja kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on elävän kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin kurssit 1-3 voi suorittaa joko lähiopetuksessa tai verkkokursseina. Kurssit 4 ja 5 tarjotaan ainoastaan lähiopetuksena.

Suoritusjärjestys

Historian pakolliset kurssit on suoritettava ennen osallistumista yhteiskuntaopin opetukseen. Yhteiskuntaopin kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikolla 4-10. Kursseihin liittyy kirjallinen loppukoe. Kurssiarvosanaan vaikuttavat koearvosanan lisäksi kurssin aikana laadittavat tehtävät sekä osallistumisaktiivisuus. Verkkokurssit arvioidaan kirjallisten tehtävien perusteella. Hylättyä koulukohtaista syventävää kurssia ei lasketa kurssikertymään.

Pakolliset kurssit 1-2

Kurssi 1 Suomalainen yhteiskunta (YH1)

- Suomalaisen yhteiskunnan rakenne
- Demokratia
- Hyvinvointi ja tasa-arvo
- Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko

Kurssi 2 Taloustieto (YH2)

- Kansantalous ja yksilön talous
- Markkinat, suhdanteet ja talouselämä
- Talouspolitiikka
- Kansainvälinen talous ja Suomi

Valtakunnalliset syventävät kurssit 3-4

Kurssi 3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3)

- Eurooppalaisuus ja eurooppalainen identiteetti
- Euroopan yhdentymisen tavoitteet ja toiminta
- Suomi globaalissa maailmassa
- Turvallisuus ja tulevaisuuden muuttuvat haasteet

Kurssi 4 Kansalaisen lakitieto (YH4)

- Lakitiedon perusteet
- Suomen oikeusjärjestelmä
- Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet
- Rikos- ja prosessioikeus

Koulukohtainen syventävä kurssi 5

Kurssi 5 Yhteiskuntaopin abikurssi (YH5)

Ylioppilaskirjoituksiin valmentavalla kurssilla kerrataan yhteiskuntaopin lukiokurssien keskeisiä sisältöjä, tutustutaan erilaisiin yhteiskuntaopin yo-kokeen tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan yo-koekykyyn liittyvää vastaustekniikkaa. Kurssi on osittain yhdistetty historian abikurssin kanssa.

14 FILOSOFIA (FI)

Filosofinen ajattelu tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofiasa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan käsitysten

perusteluja järkipäisesti. Kyseenalaistavan ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa hahmottamaan ja jäsentämään nykypäivän jatkuvasti kasvavaa informaatiotulvaa. Tällä tavoin filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

Filosofian opiskelu kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiasa tuetaan opiskelijoiden perusteltujen yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkipäiseen keskusteluun. Kun opiskelijat paneutuvat filosofisiin kysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä.

Arviointi

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroarvostelua käyttäen asteikkoa 4 - 10. Filosofiasa arviointi kohdistuu ajattelun taitojen ja keskeisten käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä kriittisesti eritellä ja problematisoida informaatiota, hahmottaa ja täsmentää sen käsitteellistä rakennetta sekä esittää asiasta perusteltu arvostelma. Arvioinnin tulee tukea ja kehittää opiskelijan taitoa arvioida omaa ajatteluaan ja rohkaista opiskelijoita oman opiskelunsa suunnitteluun ja kehittämiseen. Kurssin arvioinnin pohjana toimivat itsenäisesti tehty tehtävät ja vähintään hyväksytysti suoritettu kurssikoe.

Pakollinen kurssi

Kurssi 1 Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa perustellun käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- tuntee ja oppii erilaisten harjoitusten kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin

Keskeiset sisällöt

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet ja niiden harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Filosofian valtakunnalliset syventävät kurssit 2 - 4 toteutetaan Lahden yhteiskoulun lukiossa (päivälukio).

Kurssi 2 Etiikka (FI2)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin. Opiskelija perehtyy moraalin käsitteeseen ja oppii soveltamaan moraalin filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota. Kurssilla opitaan arvioimaan toimintaa eettisesti sekä jäsentämään omia moraalisia ratkaisuja ja arvioita filosofisen etiikan välinein.

Kurssi 3 yhteiskuntafilosofia (FI3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkömyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon. Opiskelija

oppi erittelemään oikeudenmukaisuutta, vallankäyttöä ja työnjakoa yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa. Kurssilla käsitellään myös yhteiskunnallisen järjestyksen rakentumista, perustelemista ja oikeutusta sekä sovelletaan opittua ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Kurssi 4 Tieto, tiede ja todellisuus (FI4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa filosofisia, eri tieteisiin ja arkielämään perustuvia käsityksiä todellisuuden rakenteesta sekä osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita todellisudesta, totuudesta, tiedosta ja tieteestä. Opiskelija oppii hahmottamaan erityistieteiden tieteenfilosofisia kysymyksiä.

15 TERVEYSTIETO (TE)

Terveystiedon oppiaine on aikuislukiossa valinnainen oppiaine. terveystiedon kurssien sisällöt noudattavat nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman 2015 sisältökuvauksia. Kurssit ovat aikuislukiossa koulukohtaisia syventäviä kursseja.

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkyynä. Terveystieteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveysosaamiseen sisältyy terveyteen ja sairauksien liittyvän sisältötiedon ja toiminnallisten taitojen ohella terveystiedon hankinta, kriittinen arviointi, tulkinta ja soveltaminen sekä ymmärrys ympäristön ja perimän vaikutuksista terveyteen. Osaamiseen kuuluu myös terveyteen liittyvien arvojen pohdinta ja näkemys eri terveystieteistä ja terveyden ja sairauksien historiasta kansainvälistyvässä maailmassa.

Suoritusjärjestys

Kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

Arviointi

Koulukohtainen syventävä kurssit 1-3 arvioidaan numeroarvosteluna asteikolla 4-10.

Kurssit 1-3 arvioidaan loppukokeen ja kurssiin liittyvien tehtävien perusteella numeroarvosteluna asteikolla 4-10.

Koulukohtainen syventävä kurssi 4 (abikurssi) arvioidaan suoritusmerkinnällä S= suoritettu tai H=hyllätty.

Koulukohtaiset syventävät kurssit 1-3

Kurssi 2 Ihminen, ympäristö ja terveys (TE2)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja arvioi perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden, kuten psykososiaalisen, rakennetun ja luonnonympäristön, yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn
- tunnistaa elämäntapa- ja kehitykseen liittyviä tapahtumia ja osaa esitellä erilaisia toimintatapoja ja selviytymisen keinoja
- osaa soveltaa terveysosaamistaan terveyttä, sairautta ja turvallisuutta koskevissa kysymyksissä ja niihin liittyvien arvojen pohdinnassa

- osaa arvioida sosiaalisen tuen ja vuorovaikutuksen merkitystä terveydelle, esitellä mielenterveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja mekanismeja sekä esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja kriisien käsittelyyn
- osaa tulkita ja arvioida kriittisesti terveysviestintään liittyviä ilmiöitä
- osaa perustella ja arvioida elämäntapaan, kulttuuriin ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille
- osaa analysoida turvallisuuteen ja väkivallan ehkäisyyn liittyviä tekijöitä ja ymmärtää henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisen ja suojelemisen merkityksen erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, yhteisöissä ja ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

- perimän, luonnonympäristöjen ja rakennetun ympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön ja yhteisöjen terveysvaikutukset
- terveys ja elämäntapa, kuolema osana elämäntapaa
- ihmissuhteet ja sosiaalinen tuki
- seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys
- mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät
- erilaiset kriisit ja niiden kohtaaminen
- työhyvinvointi ja ergonomia
- turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- media- ja kulttuuriympäristön ja terveysviestinnän merkitys ja kriittinen tulkinta

Kurssi 3 Terveyttä tutkimassa (TE3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, teknologian ja terveyspalvelujen muutoksia, kehitystä sekä yhteyksiä väestön terveyteen
- osaa arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä osaa kuvata terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja suunnitella pienimuotoisia terveystutkimuksia tai toimintakyvyn mittauksia
- perehtyy tieteellisen tutkimuksen mahdollisuuksiin terveyden edistämässä sekä sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa
- osaa pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä
- tunnistaa keskeisiä globaaleja terveystutkimuksia ja niiden parissa toimivien järjestöjen roolia ja tehtäviä terveyden edistämässä.

Keskeiset sisällöt

- yhteiskunnallisten olosuhteiden, terveys- ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteellisen tutkimuksen, terveystutkimusten ja teknologian kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen
- terveys- ja sosiaalipalvelujen kehitys, muutos ja yhteydet väestön terveyteen sekä keskeiset terveys- ja sosiaalipalvelujen toimijat
- terveyserot ja niihin vaikuttavat tekijät Suomessa ja maailmalla, terveyserojen kaventaminen
- terveyden ja terveystutkimuksen tutkiminen
- keskeiset terveyteen ja sairauteen liittyvät eettiset ja oikeudelliset kysymykset, potilaan oikeudet
- globaalit terveystutkimukset ja niihin vaikuttaminen

Koulukohtainen syventävä Abikurssi (TE4)

Kurssin tarkoituksena on opiskelijan valmistaminen terveystiedon ylioppilaskokeeseen. Kurssi sopii myös terveystiedon kurssien kertaamiseen esimerkiksi pääsykokeita varten. Kurssi arvioidaan arvosanalla hyväksytty/hylätty. Kurssi toteutetaan etäkurssina.

Keskeiset sisällöt

- Terveystiedon kurssien keskeisen sisällön kertaus
- Ylioppilastehtäviin vastaamiseen liittyvät ohjeet
- Terveystiedon ylioppilaskokeen erilaiset tehtävätyypit

- Ylioppilastehtäviin vastaamisen harjoittelu
- Abitti -koejärjestelmän ja ylioppilaskokeessa tarvittavien sovellusten käytön harjoittelu

16 TEEMAOPINNOT (TO)

Suoritusohje

Opiskelija toteuttaa Teemaopinnot –kurssin yhdessä aikuislukion opinto-ohjaajan ja aineen opettajan kanssa lukio-opintojen aikana. Kurssin suorittamista suositellaan toteutettavaksi lukio-opintojen päättövaiheessa. Opiskelija valitsee yhden alla luetelluista teemoista yhden, josta hän on kiinnostunut. Opiskelija sopii opinto-ohjaajan kanssa kurssin suorittamisesta. Opiskelija valitsee seuraavista aihekokonaisuuksista Tutkivan työskentely –kurssin sisältökokonaisuuden, jonka hän suunnittelee, toteuttaa ja esittää kurssin vastuupettajalle. Aihekokonaisuudet ovat:

Arviointi

Teemaopintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsenyntyä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoista sekä työvälineiden käytöstä. Teemaopintojen kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S=suoritettu) tai merkinnällä hylätty (H=hylätty).

Valtakunnallinen syventävä kurssi

Kurssi 1 Tutkiva työskentely (TO1)

Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää johonkin aihepiiriin tai ilmiöön liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Opiskelijalta edellytetään tutkimussuunnitelman tekemistä. Kurssin aikana opiskelija työskentelee mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden opiskelijoiden tai ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Työskentely tapahtuu kokonaan tai osittain koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä, mikä vahvistaa koulussa ja arki- ja työelämässä hankitun osaamisen välistä yhteyttä.

Kurssi keskittyy tiedonalojen välisten yhteyksien hahmottamiseen sekä erityisesti kriittisen ja luovan ajattelun kehittämiseen oppiainerajat ylittävästi. Opiskelija hyödyntää työskentelyssä tieto- ja viestintäteknologiaa ja kehittää siihen liittyviä taitojaan. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen. Vapaaehtoistyö, työharjoittelu tai jokin muu lukion ulkopuolinen toiminta voivat olla osa aihekokonaisuuden toteutusta.

Tutkiva työskentely -kurssin tavoitteina on, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä, vuorovaikutussuhteita ja keskinäisriippuvuuksia sekä osaa jäsentää laaja-alaisia kokonaisuuksia tiedon- ja taidonalat ylittävästi ja yhdistävästi
- saa mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen, vertaisoppimiseen, ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen sekä luovaan ongelmanratkaisuun ja ajatteluun sekä osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista sekä rohkaistuu toimimaan hyvän tulevaisuuden puolesta.